

KUNNEN VALSE OPVATTINGEN ONS HELPEN?

Een preek door ds. Alan Cowley, gegeven op 11 oktober 2015 in het 'witte kerkje' te Noordwijkherhout, Nederland. In het Nederlands vertaald door Frits Bot.

En zij zeiden tot Jeftha: Kom, en wees ons tot een overste, opdat wij strijden tegen de kinderen Ammons. (...)

Toen zeide Jeftha tot de oudsten van Gilead: Zo gijlieden mij wederhaalt, om te strijden tegen de kinderen Ammons, en de HEERE hen voor mijn aangezicht geven zal, zal ik u dan tot een hoofd zijn? (Richteren 11: 6,9)

Zijn we bang om het mis te hebben? Laat me de vraag op een andere manier stellen: is het voor de Heer nodig, of verwacht Hij dat we gelijk hebben? De Heer beoogt zeker ons te helpen steeds meer zuivere waarheden te leren kennen. Het is echter een feit dat we nooit helemaal gelijk zullen hebben, en dat ons begrip van het Woord nooit voor honderd procent correct zal zijn.

Neem het verhaal uit het boek Richteren dat we vanochtend lezen. Sommigen zullen zich afvragen waarom dit verhaal überhaupt in de Bijbel staat, omdat het erg lastig is ons erin in te leven. Anderen nemen het standpunt in dat het er staat om een reden die we nog niet kennen. Nog weer anderen klagen over wat het verhaal ons lijkt te leren. **Echt waar?** Deze man, Jeftha, moest de daad bij het woord voegen om zijn eigen dochter, zijn enig kind, als brandoffer aan te bieden. Het is uiteraard belangrijk dat we ons woord houden, zeker wanneer het een belofte aan God betreft. Maar waarom hield de Heer hem niet tegen, zoals Hij Abraham tegenhield toen die Izak ging offeren?

Dit is een lastig verhaal. Om eerlijk te zijn heeft het lang geduurd voordat ik ook maar een beetje begreep van de betekenis ervan voor de hedendaagse mens. Hoe belangrijk is het dus om gelijk te hebben, of om alles te weten? Als zelfs een predikant van de Nieuwe Kerk met heel haar Nieuwe Openbaring ermee worstelt betekenis te vinden in een verhaal, wat betekent dat dan voor een gemiddeld persoon? Waar ik op hoop deze morgen is dat onze verkenning van dit ongebruikelijke verhaal ons wat meer vertrouwen zal geven in het proces dat de Heer in ons bewerkstelligt om ons tot een zuiverder begrip van het Woord en van het leven te leiden.

Laat me jullie dus iets vertellen over wat ik denk dat dit verhaal voor ons hier en nu betekent. Daarvoor is het nodig te kijken naar de Hebreeuwse namen, omdat die een belangrijke aanwijzing kunnen zijn. Jeftha is de zoon van Gilead en een hoer, ons wordt verteld dat hij een strijdbare held is. In het Hebreeuws betekent Jeftha's naam letterlijk 'openen'. Gilead betekent eenvoudigweg 'een stapel stenen', of in diepere zin 'een verbond' aangezien het bij de Israëlieten gebruikelijk was een monument bestaande gestapelde stenen op te richten ter herinnering aan een afspraak tussen twee mensen. De Heer vraagt de kinderen van Israël vaak om zo'n monument op te richten om komende generaties eraan te herinneren dat de Heer zich aan Zijn deel van een afspraak zal houden. Het feit dat Jephtha de zoon is van een man die naar zo'n verbond genoemd is, en van een vrouw die een hoer is, lijkt er voor mij op te wijzen dat het zowel de innerlijke staat van de kinderen van Israël in die tijd laat zien, dat ze hun verbond met de Heer verbraken. En tegelijkertijd laat het onze eigen neiging tot ontrouw zien, en onze hang naar een levenswijze die tegengesteld is aan de geboden van de Heer.

Waarom betekent Jeftha's naam dan 'openen'? En wat betekent dat überhaupt? Nu is het zo, dat het volgens de theologie van de Nieuwe Kerk van belang is dat we praten over een zoon en niet over een dochter. Dat hij een zoon is houdt in dat hetgeen beschreven wordt ofwel waar, ofwel onwaar is. Zou het over een dochter zijn gegaan, dan zou het over een genegenheid voor het goede of het kwaade gaan, iets dat verderop in het verhaal een rol speelt. Nu komt het misschien vreemd op ons over, omdat we het hebben over iemand die de kinderen van Israël naar een overwinning op een vijand leidde, maar de Jeftha in ons stelt een **valsheid** voor waar we in geloven en waar we op vertrouwen in geestelijke zaken.

En toch betekent zijn naam 'openen' omdat de Heer in staat is bepaalde valse concepten te gebruiken als middel om ons meer open te stellen voor wat werkelijk waar is. En dit openen vindt plaats wanneer we het valse concept gebruiken met de intentie om de Heer te dienen. We zien deze intentie van Jeftha later in het verhaal wanneer hij een gelofte aflegt voor de Heer. Maar we zien het ook in de verklaring dat Jeftha 'in het land van Tob woonde'. Het woord Tob betekent in het Hebreeuws letterlijk goed. Luister nu naar een gedeelte van onze lezing uit de Hemelse Leer.

(...) in valse dingen en tegelijk in het goede zijn binnen de Kerk degenen die in ketterijen, en in het leven van het goede zijn, en buiten de Kerk allen die in het goede zijn; maar de valse dingen bij dezen verdoemen niet, indien het niet zulke valse dingen zijn die tegen het goede zijn, en het leven zelf van het goede vernietigen; de valse dingen echter die niet tegen het goede zijn, zijn in zich weliswaar vals, maar zij trekken ten opzichte van het goede des levens, tegen hetwelk zij niet zijn, bijna de hoedanigheid van het valse uit, hetgeen geschiedt door de aanplooiing aan het goede; (...) AC 8311

In tegendeel, van 'openen' zou geen sprake zijn als onze intenties waren om macht te verkrijgen, of om een ander te kwetsen. En om er zeker van te zijn dat we het allemaal goed begrijpen: we hebben het niet over een vals idee waarvan we weten dat vals is, het gaat om iets waarvan we ten onrechte geloven dat het waar is

Hier is dus de opzet, we hebben een man genaamd Jeftha die een vals idee voorstelt dat we voor waar houden. En op een of andere manier is de Heer in staat die valsheid te gebruiken om **onze geest, ons hart** verder voor hem open te stellen. De omstandigheden uit het verhaal zijn dat de Ammonieten de mensen van Gilead bedreigen, die zich vervolgens tot Jeftha wenden voor hulp. Er wordt afgesproken dat indien Jeftha helpt, ze hem tot hun leider zullen maken als hij slaagt.

Om te kunnen begrijpen waarom het de Ammonieten zijn die in de aanval gaan, en wat zij in ons voorstellen, moeten we kijken naar hun geschiedenis en waar in het Heilige Land zij zich bevinden. Het volk van Ammon stamt af van Lot en een van zijn dochters. Ammon en Israël zijn dus verre verwanten door Abraham, wat inhoudt dat de Ammonieten afstammen van dezelfde kerk. Ze zijn echter verwekt door een **perverse** verbinding tussen een dochter en haar vader. Op die manier bezien stelt Ammon waarheden van kerk voor die zijn vervalst. Dat wordt ook in geografisch opzicht duidelijk, in hoe ze zich net buiten het land bevinden dat de kerk en de hemel voorstelt; en in waarover ze strijden met Israël: een stuk land waar ze menen recht op te hebben.

Laten we een stuk overslaan en verder gaan. Nadat Jeftha probeert aan Ammon uit te leggen, dat ze geen recht hebben op het land dat ze opeisen en ze weigeren weg te gaan, legt hij een gelofte af voor de Heer dat indien hij de Ammonieten zal verslaan, hij het eerste dat bij zijn thuiskomst uit zijn voordeur komt als brandoffer aan de Heer zal opdragen. Hij overwint de Ammonieten, maar helaas voor hem is het zijn enig kind, een dochter, die naar buiten komt om hem te begroeten wanneer hij terugkeert. Wat is dat triest! Het is verbazingwekkend dat zijn dochter erin toestemt dat hij zijn belofte moet houden, en dat hij dat ook daadwerkelijk doet!

Dit is absoluut afschuwelijk in de letterlijke betekenis van het verhaal. Vergeet echter niet, dat in de inwendige zin van dit verhaal Jeftha een valse opvatting voorstelt waarvan we geloven dat het waar is. Zijn dochter is in dat geval iets dat voortkomt uit een valse opvatting. Zij is een genegenheid voor het kwade dat ons weg zou leiden van de Heer, weg zou leiden van een waar begrip van het leven. In feite is het dus goed dat ze nooit trouwt of een man kent. Dat betekent dat welke kwade genegenheid dan ook die gebaseerd is op een vals concept, bedoeld door Jeftha, nog geen wortel heeft geschoten in ons leven.

Het voornaamste voor ons is hoe een valse **opvatting** ons mogelijk tot iets dat meer waar is kan leiden. Zoals vandaag aan het begin werd gezegd, werkt niemand van ons vanuit een zuiver begrip van wat waar is. Onze geest zit vol met een mengeling van ware en valse opvattingen, en veel van de waarheden die we bezitten, begrijpen we verkeerd. Wanneer we echter de wil van de Heer uitvoeren, en wanneer we ons best doen te strijden tegen de valse opvattingen die ons leven binnendringen, dan kan God daarmee werken en zal Hij dat ook doen om ons te tonen wat in onze geest in werkelijkheid vals is en moet worden verwijderd.

Het belangrijkste voor ons is onze toewijding aan de God's wil. Jeftha deed de belofte het eerste te offeren dat via zijn deur naar buiten kwam bij zijn thuiskomst. Ik ben er zeker van dat hij niet blij was, toen hij ontdekte wat dat was, net zo als wij niet blij zullen zijn ergens afstand van te doen waar we in geloofden. Het is echter van essentieel belang de boodschap van de Heer te volgen. Dat is essentieel, omdat het ons leidt naar een nieuwe, gelukkiger plaats.

Jeftha richtte de kinderen van Israël gedurende zes jaar. Het getal zes stelt in het Woord het omhoog leiden naar een nieuw stadium van leven voor. Wanneer dat stadium eindigt, begint er een nieuw, beter stadium. Jeftha overlijdt na die zes jaren en wordt begraven. Dit verbeeldt dat zodra een valse opvatting zijn nut heeft bewezen in het ons bevrijden van iets dat nog schadelijker is, de Heer deze wegneemt en ons een nieuwe weg toont.

Onze levens bestaan uit een opeenvolging van stadia, die hopelijk onze geesten en harten (**ons met hart en ziel**) verheffen tot de hemel. Maar op geen enkel punt, waar dan ook in deze stadia, denken we dat wat we geloven fout is.

We kunnen terugkijken en vaststellen dat onze overtuigingen zijn veranderd, maar we geloven dat wat we geloven DE waarheid is, zelfs in de nederige erkenning dat niet alles dat we geloven waar is. Het is een feit, dat elke fase er één is, die voorafgaat aan een volgende. En God zij dank dat Hij met ons kan werken, zelfs in de lagere **stadia** en middels onze valse opvattingen.

Het verhaal van Jeftha is lastig te begrijpen. En ik ben er niet geheel zeker van dat de interpretatie die ik jullie vandaag gaf erg zuiver is. Misschien is dat niet het geval. Wat zijn

we hier echter aan het doen? We zijn hier om de Heer te aanbidden! We zijn hier om te strijden tegen de valsheden die mogelijk in ons zijn. We zijn hier om te proberen een volgende stap te zetten in onze groei naar een gelukkig leven en naar de hemel. Daar kan de Heer mee uit de voeten!

Houd dus moed! Leef hoe je gelooft dat de Heer je toont hoe je moet leven. De kans is groot dat je veel opvattingen zult moeten veranderen, maar de Heer gebruikt wat we ook tot onze beschikking mogen hebben om ons naar een nieuw leven te leiden.

Amen.

Lessen: Richteren 11
 Marcus 10:17-23
 Arcana Cœlestia 8311
 Hemel & Hel 425

Arcana Cœlestia 8311

... er wordt gezegd in de valse dingen uit het boze, opdat zij worden onderscheiden van hen die in valse dingen zijn en evenwel in het goede; in valse dingen en tegelijk in het goede zijn binnen de Kerk degenen die in ketterijen, en in het leven van het goede zijn, en buiten de Kerk allen die in het goede zijn; maar de valse dingen bij dezen verdoemen niet, indien het niet zulke valse dingen zijn die tegen het goede zijn, en het leven zelf van het goede vernietigen; de valse dingen echter die niet tegen het goede zijn, zijn in zich weliswaar vals, maar zij trekken ten opzichte van het goede des levens, tegen hetwelk zij niet zijn, bijna de hoedanigheid van het valse uit, hetgeen geschiedt door de aanplooiing aan het goede; zulke valse dingen immers kunnen aan het goede worden aangeplooid, en aan het boze worden aangeplooid; indien zij het worden aan het goede, zo worden zij mild, doch indien zij het worden aan het boze, zo worden zij hard; want de valse dingen kunnen evenzeer aan het goede worden aangeplooid, zoals de ware dingen aan het boze; want ware dingen, welke dan ook, kunnen door aanplooiingen aan het boze vervalst worden. Tot voorbeeld diene dit dat het geloof-alleen zaligt; dit is in zich een valse, vooral bij de bozen, die zo het goede der naastenliefde buitensluiten, zoals dat wat volstrekt niets tot het heil bijdraagt; doch dit valse wordt verzacht bij hen die in het goede des levens zijn, want zij plooiën dat aan het goede aan, door te zeggen dat het geloof-alleen zaligt, maar dat het niet het geloof is tenzij tezamen met zijn vrucht, bijgevolg tenzij daar waar het goede is; aldus in de overige dingen. ...

Hemel & Hel 425

In die mate nu als de waarheden van zijn verstand verenigd zijn met het goede van zijn wil, dus in die mate als de mens het ware wil en daarom doet, heeft hij de hemel in zichzelf; want, zoals boven is opgemerkt, de vereniging van het goede en het ware is de hemel. In die mate daarentegen als de leugen van zijn verstand verenigd is met het kwade van zijn wil, in die mate heeft de mens in zichzelf de hel; want de vereniging van de leugen met het kwade is de hel. In die mate echter als het ware van zijn verstand niet verenigd is met het goede van zijn wil, is de mens in een middenstaat. Bijna ieder mens is heden ten dage in zulk een staat dat hij waarheden kent en door de kennis en ook door het verstand de waarheden bedenkt en óf veel, óf weinig, óf niets doet van hetgeen zij verlangen, ofwel uit liefde tot het kwaad en bijgevolg door het geloof in het valse tegen de waarheid handelt. Opdat nu zo iemand geschikt moge

worden hetzij voor de hemel, hetzij voor de hel, wordt hij na zijn dood eerst in de geestenwereld gebracht, waar een verbintenis van goed en waar wordt bewerkt voor hen die in de hemel zullen opgenomen worden, en een verbintenis van het kwade met het valse voor hen die in de hel zullen geworpen worden. Want het is niet geoorloofd voor iemand in de hemel of in de hel een verdeeld gemoed te hebben, dat is, dat hij een ding erkent en iets anders wil; maar wat iemand wil, moet hij ook erkennen, en hetgeen hij erkent moet hij ook vervullen. Daarom zal in de hemel iedereen van wie de wil goed is, de waarheid inzien; in de hel daarentegen zal ieder van wie de wil kwaad is, ook het valse verstaan. Daarom worden in de geestenwereld alle valsheden van de goeden verwijderd, en waarheden passende en overeenkomstig aan het goede, dat zij hebben, aan hen gegeven; evenzo wordt alle waarheid verwijderd van de kwaden en worden hun valsheden gegeven, overeenkomende met hun kwaad. Uit deze voorbeelden mag duidelijk zijn wat de geestenwereld is.